

er egentlig kun en Form at overdrage en Eiendom paa, at man, istedetfor at lade hele Bederlaget bestaae i en Sum, som man enten udbetaler strax eller paadrager sig Prioritet for, lader endeel af dette Bederlag bestaae i en Afgift, som Bonden bestandigt skal udrede. Den nyere Lovgivning har derfor ogsaa i Erkjendelse af, at Forholdet ved Arvefæste nu er et ganske andet end det tidligere har været, ikke heller benyttet Udtrykket Herlighedsæier, men derimod Afgiftsæier. Dette er det rigtige Begreb, det er idetmindste det meest omfattende, det, som passer til de nuværende Forhold, at man blot faaer en aarlig Afgift. Dette medfører end mindre Afhængighed end anden Pantegæld; den, som er Prioritetshaver for en Capital, kan nemlig opstige sin Capital, men den Afgiftsberettigede kan derimod ikke fordræ Andet end den aarlige Afgift; er Eieren øieblikkelig ikke istand til at betale den, kan han dog ikke derfor faae En fra Gaarden, men maa søge sin Betaling ved Lov og Dom, og Eieren vil lettere kunne gjøre Udveie til at tilveiebringe den resterende aarlige Afgift, end tilveiebringe Capitalen. Ialtfald kan man lettere faae en Mand til at overtage Eiendommen mod at betale Afgifterne, og give en Sum med til den nuværende Eier, end skaffe den større Capital tilveie, som maatte behøves til Indløsning, saa jeg indseer ikke, at der er noget Synspunkt, hvor Arvefæste skulde i Almindelighed betragtet være et uheldigere Forhold, og ikke-at burde fremmes, saa at der udelukkende skulde gives Opfordring til at overdrage Bøndergaarde til fuldstændig Eiendom eller til saadan Eiendom, som ikke er behæftet med nogen vedvarende Afgift. Jeg kan iøvrigt heller ikke nægte, at, naar en Lov, som den her omhandlede, udkom, uden at der blev optagen en saadan Bestemmelse, som Uendlingsforslaget gaar ud paa, vilde det ialtfald blive vanskelige at hortarvefæste Bøndergodsset, som hører til Grevskaber, Baronier eller Stamhuse, end overdrage det til Selveiendom; thi disse nye Bestemmelser, hvorved der skulde gives en særdeles Lethed med Hensyn til den fuldstændige Eiendoms Erhvervelse, maatte ikke være anvendelige paa Arvefæste. Ialtfald, dersom det er Meningen, at det kunde anvendes

derpaa, er det unaturligt, at det udelukkes ved Lov. Iøvrigt er det et vigtigt Spørgsmaal, som er opkastet af en æret Landsstingsmand, hvorvidt de særdeles Begunstigelse, som der er Tale om i dette Lovforslag, skulle være anvendelige uden Hensyn til, hvem Bøndergaardene overlades, eller blot til Fæsteren; dersom det kunde overlades til Enhver, saa kunde en Enkelt kjøbe en stor Masse af saadanne Bøndergaarde, uden at der skeer nogen Forandring til Bedste for Fæsterne, er der vistnok ikke udrettet noget Godt ved Loven, snarere Noget til Skade. Hvorfor jeg ikke videre har omtalt det, er, fordi det ikke hører til § 1, men til en anden, der for nuværende Tid ikke er under Forhandling. Jeg skulde vente, at, naar man kommer til den, vil det blive Gjenstand for nærmere Drøftelse; forsaavidt det er anført, at det er en Følge af Grundloven, at den Lov, der her skal gives, maatte gaae ud paa Bøndergodssets Overdragelse til fuldstændig Eiendom, kan jeg paa ingen Maade indrømme dette; i det Nærliggende, at Bøndergaardene overlades til Arvefæste, er saaledes Eiendommen ikke længer en Deel af Lehnet eller Fideicommisset, men det er blot en Afgift, det har deraf. At man kalder det Medieiendom, er et vedtaget juridisk Udtryk, som svarer til den ældre Art af Arvefæste, men ikke til hvad der nuomstunder kan blive Tale om. Den Lov, som her er Tale om, kan iøvrigt ikke ansees som en Lov, der gaar ud paa at fuldbyrde Grundlovens § 98; thi her tales blot om Bøndergodsset, men ikke om det, der er det Vigtigste og Væsentligste for Lehn og Stamhuse. Iøvrigt fastsætter § 98, at det ved Lov nærmere skal ordnes, hvorledes de nu bestaaende Lehn, Stamhuse og Fideicommisser kunne overgaae til fri Eiendom. Det er vistnok en Sag, som har overmaade megen Vanskelighed, og det er neppe hensigtsmæssigt, at gaae ud derpaa under denne Sag. Naar der er talt om, at Arvefæste kunde være meget godt, naar Arvefæsteren var beføjet til at afløse Afgiften, finder jeg det er høist unaturligt at indgaae Foreninger om Arvefæste med den Betingelse for Arvefæsteren, at han igjen kan afløse sin Arvefæsteafgift; thi da bliver Forholdet aldeles ufordeelagtigt for Eieren.